

Datum	16 augustus 2023
Ons kenmerk	
Pagina	1 van 5
Telefoon	+31207972067
E-mail	ondernemersloket@afm.nl
Betreft	Terugkoppeling bewaardersrapportage

Geachte heer, mevrouw,

De Autoriteit Financiële Markten (**AFM**) is de toezichthouder voor in Nederland gevestigde bewaarders (**bewaarders**). Tevens houdt de AFM toezicht op bepaalde activiteiten die bewaarders uitvoeren voor beheerders (**beheerders**) en de door hen beheerde beleggingsinstellingen en icbe's (gezamenlijk: **fondsen** dan wel afzonderlijk: **fonds**). Ter ondersteuning van haar toezichtstaken heeft de AFM in mei 2020 de halfjaarlijkse bewaardersrapportage geïntroduceerd. Door middel van deze bewaardersrapportage verkrijgt de AFM inzicht in, onder andere, de door bewaarders geconstateerde onregelmatigheden bij beheerders en de door hen beheerde fondsen. Ook geeft de bewaardersrapportage inzicht in eventuele onjuiste registraties in het openbare AFM-register. Daarnaast geeft de bewaardersrapportage inzicht in de trendmatige ontwikkelingen in de sector.

In juli 2021 heeft de AFM een eerste terugkoppeling van haar bevindingen gegeven aan alle in Nederland gevestigde bewaarders en beheerders van fondsen¹. Deze brief is een vervolg op onze eerste terugkoppeling en ziet op onze bevindingen uit de bewaardersrapportages over de rapportageperiode januari 2021 tot en met 31 december 2022. Deze terugkoppeling ziet op de volgende onderwerpen:

1. Informatieverzoeken en onregelmatigheden;
2. Materialiteit onregelmatigheden;
3. Overschrijding beleggingsrestricties;
4. Onjuistheden openbare AFM-register;
5. Verplichte aanstelling bewaarder.

¹ <https://www.afm.nl/nl-nl/sector/bewaarders>

Datum 16 augustus 2023

Ons kenmerk

Pagina 2 van 5

1. Informatieverzoeken en onregelmatigheden

In de gesprekken die de AFM heeft met bewaarders is gebleken dat er behoefte is aan een nadere toelichting op de wijze waarop de AFM omgaat met door bewaarders geconstateerde onregelmatigheden en openstaande informatieverzoeken. Indien de AFM opvolging wil geven aan een in de bewaardersrapportage gemelde onregelmatigheid dan zal zij in beginsel eerst contact opnemen met de bewaarder die de onregelmatigheid heeft gemeld. De bewaarder kan dan vervolgens eerst zelf contact opnemen met de betreffende beheerder om een nadere toelichting te vragen over de actuele status van de onregelmatigheid. In voorkomende gevallen zal de AFM rechtstreeks contact opnemen met de betreffende beheerder.

Bij informatieverzoeken van bewaarders aan beheerders, die gedurende een langere tijd openstaan hanteert de AFM de hiernavolgende werkwijze. Informatieverzoeken worden door de AFM gerangschikt naar de termijn waarbinnen de geconstateerde onregelmatigheid waarop het informatieverzoek betrekking heeft is afgehandeld, en naar informatieverzoeken die nog niet zijn afgehandeld. Daarbij kijkt de AFM met name naar de verzoeken die al langere tijd open staan en de informatieverzoeken die terugkomen in opvolgende rapportages. De AFM wil benadrukken dat elke bewaarovereenkomst een bepaling dient te bevatten zoals weergegeven in artikel 83, eerste lid, onderdeel k van de AIFM-Verordening² en artikel 2, tweede lid, onderdeel i van de Gedelegeerde Verordening (EU) 2016/438. Op grond van deze bepalingen dienen beheerders gehoor te geven aan informatieverzoeken van bewaarders. Indien informatieverzoeken van bewaarders naar het oordeel van de AFM te lang openstaan, zal de AFM contact opnemen met de bewaarder en indien nodig rechtstreeks contact opnemen met de betreffende beheerder.

2. Materialiteit van geconstateerde onregelmatigheden

De AFM heeft door haar periodieke gesprekken met bewaarders begrepen dat bewaarders verschillende kwalificaties hanteren voor de materialiteit van een geconstateerde onregelmatigheid. Het begrip “materialiteit” zegt in deze context iets over de mate van impact die de geconstateerde onregelmatigheid heeft op de bedrijfsvoering van de betreffende beheerder en daarmee de uiteindelijke belangen van beleggers. Omdat die impact voor betrokkenen verschillend kan zijn verwacht de AFM van bewaarders dat zij zelf een beoordeling maken of een door hen geconstateerde onregelmatigheid een materieel karakter heeft. In de bewaardersrapportage is daarvoor een aparte kolom toegevoegd waar de bewaarder een kwalitatieve toelichting kan geven op de motivatie waarom de bewaarder de betreffende onregelmatigheid wel of niet als materieel kwalificeert en om die reden opneemt in de bewaardersrapportage. De AFM stelt vast dat bewaarders doorgaans onregelmatigheden de juiste kwalificatie geven en ze om die reden opnemen in de rapportage. De AFM ziet dit als een positieve ontwikkeling.

² Gedelegeerde verordening 231/2013/EU van de commissie van 19 december 2012 tot aanvulling van Richtlijn 2011/61/EU van het Europees Parlement en de Raad ten aanzien van vrijstellingen, algemene voorwaarden voor de bedrijfsuitoefening, bewaarders, hefboomfinanciering, transparantie en toezicht, PbEU 2013, L 83, zoals van tijd tot tijd gewijzigd (AIFM-verordening).

Datum 16 augustus 2023

Ons kenmerk

Pagina 3 van 5

3. Overschrijding beleggingsrestricties

Het merendeel van de geconstateerde onregelmatigheden in de bewaardersrapportage betreft overschrijdingen van beleggingsrestricties. Vooral passieve overschrijdingen van de beleggingsrestricties komen in de praktijk veelvuldig voor waarbij de oorzaak doorgaans gelegen is in gebeurtenissen buiten de wil van de beheerder om. Belangrijk is wel om hier een onderscheid te maken tussen de wettelijke beleggingsrestricties die voor icbe's gelden en de door de beheerder zelf gehanteerde interne beleggingsrestricties ten aanzien van de door hen beheerde fondsen. De AFM verlangt van bewaarders dat zij alle overschrijdingen rapporteren. De AFM begrijpt dat beide typen overschrijdingen het gevolg kunnen zijn van externe factoren die buiten de wil van de beheerder om liggen. Zo kunnen marktvolatiliteit, de uitoefening van voorkeurrechten of de uitvoering van corporate actions ervoor zorgen dat beleggingsrestricties onbedoeld overschreden worden. Passieve overschrijdingen van beleggingsrestricties die binnen afzienbare tijd door de beheerder worden opgelost, zal de AFM in eerste instantie alleen vastleggen en monitoren. Tegelijkertijd wil de AFM benadrukken dat de wettelijke beleggingsrestricties die voor icbe's gelden te allen tijde in acht genomen dienen te worden. Iedere overschrijding daarvan is een overtreding van de wettelijke voorschriften³. De AFM wil benadrukken dat zij indien nodig maatregelen kan nemen teneinde de overtreding van deze voorschriften te beëindigen.

De AFM verwacht daarbij van beheerders dat zij in het te hanteren beleggingsbeleid rekening houden met (externe) factoren waardoor beleggingsrestricties mogelijk overschreden kunnen worden en dat zij procedures hebben om dergelijke overschrijdingen zoveel als mogelijk te voorkomen of te beperken. Zeker in het geval er sprake is van een relatief groot aantal passieve overschrijdingen zou dat naar het oordeel van de AFM moeten leiden tot een aanpassing van het beleggingsbeleid.

Bij passieve overschrijdingen van beleggingsrestricties is het van belang dat de AFM deze restrictief uitlegt. Slechts in de hierboven genoemde omstandigheden kan van een passieve overschrijding gesproken worden. Dit houdt in dat artikel 143, tweede lid van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (**BGfo**) niet van toepassing is op actieve overschrijdingen van beleggingsrestricties. De termijn die in dit artikel wordt gegeven is alleen toegestaan wanneer het een passieve overschrijding van beleggingsrestricties betreft.

Actieve overschrijdingen daarentegen zijn onregelmatigheden die naar het oordeel van de AFM een ernstige overtreding van de beleggingsrestricties zijn en dienen in ieder geval altijd in de bewaardersrapportage door bewaarders aan de AFM gemeld te worden. Er zijn voorbeelden van situaties waarin het onoverkomelijk is dat de beleggingsrestricties actief worden overschreden. Denk hierbij aan een fusie van fondsen of fondsen die beleggen in activa waarop internationale sancties van toepassing zijn.

³ Artikel 4:61, eerste lid Wft, jo artikel 134, e.v. BGfo

Datum 16 augustus 2023

Ons kenmerk

Pagina 4 van 5

Indien dergelijke gebeurtenissen leiden tot een actieve overschrijding van de beleggingsrestricties, dienen beheerders deze onder de aandacht te brengen van de toezichthouder in de melding die verplicht is voor dergelijke gebeurtenissen⁴ en niet pas via de bewaardersrapportage. De AFM zal in dergelijke gevallen altijd contact opnemen met de bewaarder en in voorkomende gevallen ook met de betreffende beheerder.

4. Onjuistheden openbaar AFM-register

De AFM is verantwoordelijk voor het beheren van het openbaar register voor de in Nederland geregistreerde vergunninghoudende beheerders en de door hen beheerde fondsen. Het is de taak van de AFM om wijzigingen in het register tijdig door te voeren. Het is daarbij van wezenlijk belang dat beheerders de AFM onverwijld informeren ten aanzien van inschrijvingen, wijzigingen en doorhalingen van informatie die in het register is opgenomen. Met de bewaardersrapportage kunnen bewaarders controleren of het overzicht van beheerders en de fondsen voor wie zij bewaartaken uitvoeren juist en volledig is. De AFM op haar beurt verkrijgt met de bewaardersrapportage inzicht in de mate waarin beheerders materiële wijzigingen voor haar in Nederland gevestigde fondsen aan de AFM hebben gemeld.

Over de afgelopen rapportageperiode heeft de AFM geconstateerd dat beheerders aan- en afmeldingen van fondsen niet altijd onverwijld aan de AFM melden, met als gevolg dat het openbare register niet altijd een actueel beeld weergeeft. Het aan- en afmelden van fondsen, inclusief de benodigde documentatie dient via het AFM-portaal te geschieden. Op die manier krijgt de melding een zaaknummer toegewezen en gaat, indien van toepassing, de wettelijke afhandeltermijn lopen.

Ook is gebleken dat in een aantal gevallen de benodigde documentatie ontbreekt of niet correct is ingediend. Zo heeft de AFM geconstateerd dat in een aantal gevallen het door een beheerder aangemelde fonds niet paste binnen de reikwijdte van de vergunning. Daarnaast was in een aantal gevallen voor het fonds geen afzonderlijke bewaarder aangesteld. Om een fonds in het register te kunnen doorhalen heeft de AFM in ieder geval het liquidatiebesluit of -verslag nodig met een verklaring van de bewaarder en de beheerder dat er geen deelnemers en activa meer in het fonds resten en een begeleidend schrijven waarin de doorhaling wordt toegelicht⁵. Daarnaast heeft de AFM over de afgelopen rapportageperiode geconstateerd dat naamswijzigingen van fondsen niet altijd tijdig aan de AFM worden doorgegeven. De AFM wil benadrukken dat beheerders wettelijk verplicht zijn dergelijke materiële wijzigingen onverwijld bij de AFM te melden.

⁴ Artikel 4:26, eerste lid Wft, jo artikel 88b BGfo

⁵ Zie tevens het document "veelgestelde vragen AIFMD" dat de AFM op haar website heeft gepubliceerd;
<https://www.afm.nl/~profmedia/files/doelgroepen/aifm/aifmd-faq.pdf?la=nl-nl>

Datum 16 augustus 2023

Ons kenmerk

Pagina 5 van 5

5. Verplichte aanstelling bewaarder

De AFM loopt er in de praktijk tegen aan dat er vragen zijn over op welk moment een bewaarder moet worden aangesteld voor een fonds. Het gaat in deze situaties bijvoorbeeld om fondsen waarin nog geen activa en/of investeerders zitten of fondsen die weliswaar geregistreerd zijn bij de AFM maar nog niet actief zijn. De AFM wil vooropstellen dat een beheerder verplicht is om voor ieder afzonderlijk fonds een onafhankelijk bewaarder aan te stellen⁶. Deze verplichting is van toepassing vanaf het moment dat het fonds bij de AFM is aangemeld en geregistreerd. De AFM heeft er begrip voor dat er ten tijde van de registratie nog niet in alle gevallen een getekende bewaardersovereenkomst kan worden verstrekt. De AFM wil benadrukken dat wanneer er na registratie van een fonds geen getekende bewaardersovereenkomst is, de beheerder in overtreding is⁷. Dat betekent dat het afronden van de registratie van het fonds bij de AFM het moment is waarop de bewaardersovereenkomst getekend dient te zijn.

6. Tot slot

De bewaardersrapportage is een belangrijk middel voor de AFM om toezicht te houden op beheerders. De AFM verwacht van zowel bewaarders als de beheerders dat zij kennisnemen van de bevindingen uit deze terugkoppeling en waar nodig verbeteringen doorvoeren in hun organisatie. De AFM zal in haar doorlopend toezicht blijvend aandacht hebben voor onregelmatigheden bij beheerders die door bewaardersesignaleerd worden.

Mocht u naar aanleiding van deze brief vragen hebben dan kunt u contact opnemen met het Ondernemersloket via ondernemersloket@afm.nl.

Hoogachtend,
Autoriteit Financiële Markten

⁶ Artikel 4:62m, eerste lid, Wft

⁷ Artikel 4:62m, tweede lid, Wft